

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК XLIX. Ч. 295. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 22 грудня 1941. No. 295. Jersey City, N. J., Monday, December 22, 1941 Vol. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America,

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

ЯК ОЦІНЮЮТЬ „ІСТОРІЮ УКРАЇНИ”?

Тижневик „The Commonweal” з 12 грудня 1941. містить в рубриці, в якій обговорює найновіші видання, ось такі критичні замітки про „Історію України” М. Грушевського, видану англійською мовою Єйл Видавництвом:

„Історія України” М. Грушевського, як підкреслює Теодор М. Авері, є „перекладом популярної історії вченого патріарха українського національного руху. Її перше оригінальне видання появилось ще 1911. року, але додатковий матеріал доводить цю історію майже до теперішнього часу. Це є популярна історія у повному значінню цього слова, що представляє майже кожну фазу політичного, соціального й культурного життя; а це, разом з научним знанням і зрілим осудом автора, як теж знаменитою працею редактора і перекладчиків, робить цю книжку одною з найбільш задовольняючих національних історій, що появились нашою мовою”.

„БОГДАН—ГЕТЬМАН УКРАЇНИ” — ІНТЕРЕСНА КНИЖКА

Такє стверджує „The Commonweal”, згадуючи за книжку Богдана Хмельницького. Кажеться, що та книжка містить „подробіці з життя національного героя з 17. століття”. Ось ту працю Ю. Вернадського видано Єйлським Видавництвом, а заходами У. Н. Союзу, як і „Історію України”.

КАНАДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЗГАДУЄ ЗА УКРАЇНУ

Канадійський парламентарний посол, Антін Глинка, в дописі п. н. „3 отавського парламенту”, поміщений в канадійських „Українських Вістях”, згадує за промову канадійського прем'єра Макензі Кінга про воєнні фронти в Совегах таке:

„Сама географія вказує, сказав прем'єр, яку важну роль грає стратегія й економіка. Коли беремо під увагу Іран і Ірак, де є багато оливи, потрібної для Британії для воєнних потреб й індустріальних, то побачимо, що кожний крок є надзвичайно важливий. Коли ми усвідомимо собі, що Україна і Кавказ, тому що там є економічні засоби, є посілости, які Німеччина хоче вирвати з рук Росії, тоді побачимо, як однаково важливо для Росії й Британії є задержати цю територію в приязних руках — говорив прем'єр Кінг”.

УКРАЇНСЬКА КРОВ ПРОЛІТА НА ГАВАЯХ

Бюфальські часописи подали, що першим з Бюфало, що віддав у тій війні своє життя в обороні Америки, є Осип Гричко, років 22, що служив в американській армії на Філіппінах при літаках як радіовий оператор. До армії вступив в січні цього року і вже був старшим вістуном. Його старший брат є також в армії. Згинув на Кларк Філд в Філіппінах. Батько Покійного, старий лемко Іван, заявив газетарам, що мав предчуття, що з сином щось сталося, але не нарікає, бо син згинув за добру справу, в обороні свого краю. Тільки заявив, що мотив би спродити тіло й поховати Покійного там, де спочивають члени родини. З Вашингтону повідомили його, що це може статись, доперва тоді, як минеться війна.

ПОГИБ УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕТУН

Дня 11. жовтня погіб в Англії підчас повітряної битви сержант-пілот Олександр Моканик, років 24. Родичі погіблого живуть в Вінніпегу, в Канаді. Там і жив Покійний до часу, заки вступив добровольцем до армії, студіюючи медицину на манітобському університеті. Тіло погіблого поховано тимчасово в Англії.

Посол Глинка Про Покійного Міністра Ляпойнта

В канадійських „Українських Вістях” (ч. 49) згадує посол А. Глинка про смерть канадійського міністра справедливости, Ернеста Ляпойнта, між іншим так:

„Мушу сказати, що за увесь час могого побуту в парламенті, міністер Ляпойнт відносився до мене незвичайно прихильно, знаючи, що я є самотнім представником канадійських українців в отавському парламенті. Після промови, яку я виголосив дня 25. листопада 1940. р. на тему „Єдність Канади”, в якій я навіслова з едмонтонського часопису, що треба було 500 нових полісменів, але була заява, що будеться приймати лише молодих мужчин англо-саксонського походження, бл. п. міністер Ляпойнт на другий день зробив заяву, що такого наказу він не давав, та що ця похибка буде негайно справлена. Він сказав, що всі канадійські горожани повин-

Совети Отягаються з Виповідженням Війни Японії

ВАШИНГТОН. — Відомий заграничний кореспондент пресоного концерну „Скрипс-Говард” Вільям Филип Симс, доносить, що Советський Союз далі отягається з виповідженням війни Японії, бо не хоче воювати на-

НОВА КНИЖКА ПРОФЕСОРА ВАТСОНА КІРКОНЕЛА

Канадійський „Новий Шлях” подає, що появилася книжка Проф. Кірконел вважає комуністичного приятеля українців, під наголовком „Проблеск свободи” („Твайлайт оф Либєрті”). Автор аналізує комуністичну партію в Канаді, що діє в підпіллі держави, звязаної з Советською Росією війною проти Гітлера. Проф. Кірконел вважає комуністів найбільш загрозливою „п'ятою колоною”, серед зрадничьких елементів країни.

В книжці є витяги з трьох комуністичних летючок, що хоч видрукувані по поході Гітлера на Совети, критикують воєнну адміністрацію Канади й домагаються легалізування комуністичної партії Канади, як теж накидуються на військову конскрипцію за морем.

Про лояльність комуністів автор каже, між іншим, таке:

„Нема сумніву, що перша лояльність тих людей ніколи не була до Канади і навіть до Советської Росії як національної держави; їх обов'язок вірності був радше до інтернаціонального соціалізму, до заведення того проекту в Канаді... Їх найновіші публікації показують, що їхнім ідеалом для Канади є ще революційний ідеал: перебрання політичної влади урядом робітників і селян”.

Японії, бо не хоче воювати нараз на два фронти. Це не значить, що Росія не бажає собі поразки Японії, каже Симс. Ні теж не можна дуже багато вірити словам амбасадора М. Літвінова, будим то Росія не хоче концентрувати всі свої сили проти Німеччини. Навпаки, пише він, скоро перемога над Японією є в інтересі большевиків. Та заки Совети виступлять збройно проти Японії, вони хотілиб мати більше задоволення від Америки щодо дальшої допомоги. Бо колиб Совети дали Америці повітряні бази на Камчатці, то японці напевно напалиб на східний Сибір та перетялиб Транссибірську Залізницю, по якій Совети доставляють всякі постачання на Далекий Схід. Хто тоді буде помагати цій червоній армії, що стаціонує біля Владивостока? — питають Совети. Тому Москва хоче знати, чи американські й англійські задоволення про достаточну поміч СССР здійсняться. Вони знають, що скоро зростаюча американська армія потребує всякого озброєння, отже Америка не зможе постачати стільки большевикам, скільки би їм було потрібно.

Одним словом, пише Симс, Сталін є надзвичайно твердим політиком, який буде торгуватися довго й вперто. В 1939. р. він довго торгувався з Англією та Францією, бо домагався від них Естонії, Латвії та Литви. Гітлер на це дав свою згоду, тому Сталін скоро заключив пакт з Німеччиною.

War Needs Money—YOURS!

This war calls for every ounce of energy, every dime and dollar we can muster for ships—and planes—and guns.

Hit the enemy with a \$25 Bond. Hurt him with a \$50 Bond. Help to blow him sky-high with a \$100 or \$1,000 Bond.

Don't delay—every hour counts. Buy United States Defense Bonds and Stamps TODAY.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

**Пише Про Нереальність Клича
Самовизначення Народів**

ЛОНДОН. — Ф. ван Лянгенгове помістив статтю в журналі „Фрі Юрон“ (14. листопада 1941. р.), в якій доказує, що клич самовизначення народів стає все більш і більш нереальним, бо не виправдав тих надій, які йому приписувано. Автор згадує, що ще Французька Революція (1789. р.)

видвинула гасло, а остання війна закінчилася під тим кличем, що кожний народ повинен сам правити собою. Хоч не до всіх цей клич був приміненний, проте багато європейських народів таки з нього скористали. Та на практиці клич цей не виправдав свого завдання, бо є неможливо задоволити всі національні аспірації народів. З того повстали міжусобиці, національні конфлікти та війни.

Що більше, пише ван Лянгенгове, Німеччина, а за нею Італія, зручно використовували незадоволення тих народів, що, як українці, словаки, хорвати й араби, шукали зреалізування тих кличів самовизначення. Ці всі здорові національні рухи, які колись були природними союзниками демократичних держав, стали жер-

твами тоталітарних режимів.

Ця війна покищо ще не має ясно сформульованої доктрини щодо будучого ладу, пише він, однак вже тепер зарисовуються дві тенденції: одна, основана на т. зв. національних сантіментах, а це географії, спільній мові, історії та релігії, а друга на більш раціональних принципах, а саме на свідомості спільної небезпеки, і т. п. Перша є дуже сильною, якої не могли знищити віки великих перемін, а друга ще не має тої випробованої твердості, що має перша. На загал, пише ван Лянгенгове, народи повинні кермуватися взаємною вірою до себе самих, подібно як вони мають довіря до своїх національних стремлень, що входять в основу їх державної незалежності.

**„ВІЛЬНІ РУМУНИ“ ПРОТИ
ПОЛІТИКИ АНТОНЕСКУ**

ЛОНДОН. — „Фрі Юрон“ (14. листопада 1941. р.) містить протест Румунського Національного Комітету, на чолі якого стоїть б. румунський представник в Лондоні В. В. Тілеа, — проти авантюричної політики теперішнього диктатора Румунії Антонеску. Протест звертається головню проти прилучення „Трансїстрії“, цебто тої українсько території, що лежить між Дністром і Богом, до „великої Румунії“. В протесті читаємо між іншим таке:

„Румунський народ виявив не раз експанзію, а хоч народ повинен шанувати свою історію, то повинен знати теж і те, що ми живемо в теперішньому часі, а сучасність нам каже, що ми маємо майже стільки само українців по цьому боці Дністра, що є румунів по другому боці. Турки й греки показали нам, що такі справи можна поладити мирним шляхом. Якщоб маршал Антонеску був справдішнім державним мужем і патріотом, він виміняв би українців і москалів з Бесарабії за тих румунів, що живуть на схід від Дністра. В той спосіб він приготував би шлях для дійсного й тривалого порозуміння й для тих приязних зв'язків, які треба буде навести між румунською нацією та сусідньою слов'янською державою, в якій формі вона не існувала, навіть колиб там була тимчасова Україна під німецьким чоботом“.

Амоняк усуне плями, спричинені цитринами або помаранчаними.

**ЧОМУ ЩЕДРОТА ДОБРА
ПРИКМЕТА**

Навичка в людини виробляється тільки тоді, коли щось часто повторити. І хто часто жертвує на добре діло, і то з доброго свого серця, той привчає себе глибше розуміти й оцінювати й інших людей. А це веде й до любови ближнього, а далі й до любови цілого світа. І так людина поширює й убагороднює свій світогляд і свою вдачу. А хто навчиться любити світ і добачити в світі та між людьми більше добра й краси, як зла й погані, той і щастя багато знає. А почуватися щасливим — то найбільша нагорода, яку людина може отримати. Значить, що кожне добре діло, що зробите, марно не пропаде, бо помагає й іншим людям, або бодай вас самих робить щедрішими, благороднішими та щасливішими. От тому ще нині постановіть бодай одно добре діло зробити кожного дня. І то тоді найбільше добра зробите, коли з доброти свого серця собі від рота віднімете, щоб ще голоднішому від вас допомогти.

Рубарб чистить посуд.

Литя рубарбу може бути вжите до чищення алюмінієвих посуд. Квас з листків рубарбу зробить чистою поплямлену ринку, якщо заваримо в ринці малу кількість холодної води, в якій знаходиться листя рубарбу.

**ПОМЕР ДМИТРО
МЕРЕЖКОВСЬКИЙ**

Дня 9. грудня помер у Парижі в 76. році життя Дмитро Мережковський, світової слави московський письменник і фільософ, що між іншим, описує і життя в Україні в першій половині 19-го століття, описуючи в повістевий спосіб діяльність „декабристів“, молодих російських офіцерів, що стояли в різних містах України і були переняті революційно-ліберальними ідеями. В Америці найбільше знають Мережковського з його знаменитого твору „Леонардо да Вінчі“. У старшому віці Мережковський став містиком і черпав теми з біблії. Про його такий твір, п. н. „Ісус Незнаний“, пише американський критик таке:

„В особі Мережковського сконцентрований врятований містицизм того християнства, що стало світським. Молитви святих, пісні ангелів, науки євангелістів та віра батьків — все це є незрушним в його щирій і поважній особі. Як Павло перед Нероном він стоїть невгнутий, непереможений сумнівами і непереляканий нацистами, фашистами чи комуністами“.

Замітне й те, що Мережковський згадує у своїй автобіографії, що його прадіди були післані в 18. столітті в характері військових урядовців на Україну, до міста Глухова.

НЕГАЙНО ДО ОБОРОНИ КРАЮ!

Кожна хвилинка дорога. Вона мусить бути використана на те, щоб війну скінчити якнайшорше й її виграти. Кожний і кожна з нас може причинитись до цього, щоб так сталося, що є нашим гарячим бажанням. Тому переходім негайно від побажань — до діл. І таки зараз закупім бонд крайової оборони, або хоч стемпси. Купім те, на що нас стати. Тим поможемо обороні краю і виграній, а заравом вложимо гроші в таке місце, яке є нині найсолідніше й найпевніше на цілм світі.

**НА ПРОДАЖ ВІСІМ-ФАМІЛІЙНИЙ
МУРОВАНИЙ ДІМ**

у добрій локації, бо при двох школах, народній і вищій (Dickinson). Все модерне уладження. Голоситись:

DUBECK147 Chestnut Ave., Jersey City
Tel.: J. Sq. 2-5045**WM. TROYANOSKI**Electric Refrigerators, Washers,
Radios and Sewing Machines.

Also all kinds repairs.

233 WEST CENTRE STREET,
JAHANOVICITY, PA.

Phone 838.

Вдавайтеся з довірям до свого українця за новим товаром і на правою. Спеціально, направа машин до шиття, машин до прання і холодильниць. Пишіть, кличте або заходіть.

Василь Трояновський.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ**GRAND CIRCLE
UPHOLSTERING CO., Inc.**

2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOrdham 5-4666.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крові для подружого свідчення.
- Гемороїди й желіжки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.

Жінка-доктор до обслуговування.
X & флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.**ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК**НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю**МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**МИРОН
ЛИТВИН
і СИН**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):

969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.

Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКОУКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.),

BRONX, N. Y.

Tel.: MElrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїмком однієї й належностей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646